

«pareix un *baül*» i recordem noms de penyes famoses en la forma de mola, tan típica de les terres de Migjorn, com la famosa *Caixa de Vall-de-roures*. — 7 ¿Es fixava potser Rohlf s en una forma *bayúd* que registra *RMa*? Però això no té res a veure: com ja indica Dozy (*Suppl.* 1, 135) es tracta del nom de l'ou' en àrab, a saber *baïda*, car figura en les traduccions del ll. *ovum*: la glossa catalana «posta» revela que es tracta d'una de les formes de plural de *baïda* (*buyúd*, Belot, però segurament mal vocalitzat amb *damma*, car és normal que davant *ya* aparegui més aviat *fatba*): doncs *buyúd* ('ous posts'): recordem que *baïda* no és més que l'adjectiu que significa 'blanc', en forma femenina. Com que el sentit d'aquesta arrel és la idea de 'blancor', no esperem res per aquest costat. També el fet que a Sicília tingui *dd* i no pas *dd* és més propi d'un catalanisme o d'una importació francesa que d'un arabisme. — 8 K. A. F. Mahn en les seves *Etymologische Untersuch. a. d. Gebiet d. roman. Sprachen*, 20 1854, s. v. *babut*. — 9 La seva antiguitat summa es comprova per la presència del mot en finès *battu* 'capell', car els mots de la comunitat germano-finesa pertanyen sempre a les etapes més antigues dels dos idiomes; i encara que no tots siguin germanismes 25 en finès, més que préstecs del finès al germànic, aquella alternativa sol considerar-se més freqüent, i sobretot quan hi ha *b*-germànica i més si amb alguna probabilitat de venir d'una arrel indoeuropea amb *k*- (ací potser la del ll. *cassis*, Pok., *IEW*, 516). 30 En tot cas noms de persona (segurament amb la idea de 'protector'), com *Huodo*, *Huoto*, *Huado*, molt documentats des de princ. del S. VIII, estan en estreta relació amb l'aal. intl. *hnota* «custodia» (Först., 862). Fins si el parentiu amb *cassis* es descartés, potser encara es podria pensar (amb «grammatischer Wechsel») a equiparar amb l'arrel, ben coneguda i estesa, del gr. *κηδεύειν* «besorgen; be-staten», dòric *κᾰδος* «Sorgen», intl. mj. *cais* 'amor' (Pok., *IEW*, 516.20, 517.22). — 10 Ed. H. K. Cowan, 1957, p. 47a. Per a detalls sobre aquesta família germànica Franck-Van Wijk, *Etym. Woordenboek der nederlandse Taal*, s. v. *hoede* i *hoed*; Kluge, *Et. Wb.*, s. v. *hut*, *hütte*, *hüten*; gloss. de Bartsch als *Niebelungen*; Onions, *Dict. of Engl. Etym.*, s. v. *heed*. — 11 Les lliçons de E sovint coincideixen amb les de D, si bé E sembla ser una còpia d'un arquetipus de la mateixa família, però executada (per un copista ingenu que comet faltes de distracció, tant o més que d'intenció) a Mallorca, car hi ha sovint l'article *ses*, *sa*, allà on els altres porten *les*, *la*. Vegeu-ne dades a l'ed. Soldevila, pp. 61, 62, i moltes més a partir de la pàg. 204. — 12 Ed. Ferran Soldevila, p. 205, confrontada amb les d'Aguiló i de Casacuberta. La d'Aguiló també recull la forma *babuyt* de D, i el mateix deu haver-hi en l'ed. de València, 1557 (que en efecte està basada sobre D, segons Soldevila), car Labèrnia, que ja recull *babuyt* en el seu dicc. de 1839, no podia disposar d'altra edició que l'única llavors existent, de 1557. 60

13 Els editors ho canvien en passats, accentuant les formes en -à, sense adonar-se del present inequívoc *depart* que confonen amb *de part*, com si fos substantiu. — 14 De nou el *pilleus*, que ja hem vist més amunt, ací peces veïnes i ja no la mateixa. — 15 Cf. la nota 5 de Soldevila, a la p. 993b. — 16 En occità antic trobem *batut* 'era de batre' (doc. roergat del S. XII, en Brunel, *Les plus anc. ch.*, 78.36). I sobretot *marbres batutz d'azur e d'esmaut* en la Passió de Sant Porcari, text valdès citat pel *PSW*: o sigui *batut* 'esmaltat o envernissat', que no deixava de ser ben pròxim al nostre mot. Aquesta falsa restitució d'una dental intervocàlica pressuposaria, doncs, que el català rebé el mot *batut*, i segurament *babuyt*, de França (potser més aviat d'un dialecte que no de la llengua comuna, vist que no n'hem trobat documentació a l'altra banda dels Pirineus). La -y- de *babuyt*, si és real i no error dels manuscrits, pogué resultar en francès d'una forma arcaica *bibuodi* del fràncic; o bé s'explicaria per la transmissió a través del Rosselló, on a l'Edat Mitjana *cuyr* es canviava en *cur* i *cuyt* en *cut* (veg. la Fonètica Històrica en la nostra ed. de les *Vides de Sants Rossell.*); és clar que pogué ajudar-hi l'aproximada semblança acústica de la *ü* francesa amb el diftong nostre labio-palatal *uj*. És més difícil que el català el rebés directament del germànic, per més que hi hagi mots nostres com *dliba* rebuts directament del llenguatge fràncic dels guerrers de Lluís al Piadós, alliberador de Catalunya la Vella; o bé que ens arribés del gòtic, on aquesta família no està documentada, si bé no és exclusiva del germànic occidental, car reapareix en escandinau: *hptr* 'capell', *heðin* 'pellissa', *hodd* 'tresor' en els Eddes; en gòtic es podria esperar, si de cas **bibōdi*. Però la -t- analògica de *batut* ens dissuadeix d'aquesta alternativa. — 17 En tot cas però és impossible explicar el mot per un àr. *baïda* 'elm', com es veu ja pel vocalisme. Altrament aquest *baïda*, que manca a tots els diccionaris àrabs documentats, no és més que una aplicació esporàdica de l'adjectiu que significa 'blanc', que apareixeria ocasionalment com a epítet d'un casc d'argent o altre metall brillant.

Baia, V. *baga*, n. 4 *baiadera*, V. *ballar*

BAIARD, 'aparell de dues barres amb una plataforma al mig, per transportar cossos humans o objectes d'ús rústic', del fr. *bayart* id., d'origen incert: no és improbable que sigui derivat del fr. *bai* 'cavall de color bai', per una comparació d'aquesta mena de civera amb una cavalcadura en la qual durien el ferit o difunt. □ 1.^a doc.: 1397.

Ja llavors el trobem en una escriptura rossellonesa que cita Alart en el seu *InvLCat.* (s. v. *pedra*): «un *bayart* de tirar pedres a la vinya»; «*bayart* de vímens o redortes per aportar lo fem: sirpa stercoraria», 1575, On. Pou, p. 53; està també registrat en els diccs. del segle passat (també parlant del de portar pedres, en el de Belvitges, p. ex.; *AlcM* el cita només en escrip-